บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจะกล่าวถึงประเด็นต่างๆ หัวข้อต่อไปนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับวิสัยทัศน์
2. แนวคิดเกี่ยวกับ อบต.
3. แนวคิดต่อการพัฒนาการเกษตร
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวความคิดเกี่ยวกับวิสัยทัศน์

อนุวัฒน์ (2538) ได้กล่าวว่า อำนาจได้มาจากวิสัยทัศน์ วิสัยทัศน์คือ แหล่งอำนาจของผู้นำ อำนาจของผู้นำคือ ความสามารถที่จะแปลงวิสัยทัศน์และค่านิยมที่เป็นตัวสนับสนุนทั้งหลายให้เกิดเป็นความจริงดัง ที่ต้องการได้โดยความสามารถนั้น มิได้หมดไปแต่คงอยู่กับตัวตลอดไป ผู้นำต้องกระจายอำนาจ ผู้นำต้องเป็นผู้กระตุ้นความมั่นใจของผู้ใต้บังคับบัญชาของเขาให้พวกเขาเกิดความเชื่อมั่นและมีความรู้สึกว่าเป้าหมายหรืองานที่พวกเขาได้รับมอบหมายให้นั้นสามารถทำให้ความสำเร็จลุล่วงไปได้ ดังนั้นสิ่งที่ผู้นำควรปฏิบัติต่อผู้ใต้บังคับบัญชาก็คือควรที่จะ ชักจูง ให้พวกเขาทำงานไม่ใช่ ผลักดัน ให้ทำงาน

บางครั้งอำนาจแบบจูงใจก็มีบทบาทมากและในบางครั้งอำนาจแบบให้คุณให้โทษจะขึ้นมามีบทบาทแทนในการจัดการกับบุคคลความแตกต่างของอำนาจทั้งสองนี้อยู่ที่ผู้มีอำนาจ อำนาจแบบจูงใจนั้นผู้มีอำนาจจะใช้อำนาจสร้างโอกาสและทางเลือกเพื่อที่เขาจะสามารถสร้างอาณาจักรรวบอำนาจและผูกขาดและได้มาซึ่งสิ่งที่ต้องการ ส่วนผู้มีอำนาจแบบให้คุณให้โทษจะเป็นผู้ที่คอยกำหนดคุณโทษเพื่อให้ผู้คนทำตามแนวทางที่กำหนด

ทุกคนไม่ว่าผู้นำหรือผู้ตามต่างก็มีวิสัยทัศน์ของตนเอง ทั้งนี้ต่างก็มีความสามารถที่จะก้าวไปยังจุดหมายนั้น องค์กรจะสำเร็จ วัฒนธรรม ยุทธศาสตร์ ที่แข่งแกร่ง, มีผู้นำที่เข้มแข็ง เป้าหมาย ทิศทาง สถานภาพในอนาคต ค่านิยม ความเชื่อ เป็นพื้นฐานของการกำหนดวิสัยทัศน์ เปรียบเทียบกับบริษัท ผู้ก่อตั้งบริษัทจะเป็นผู้สร้างค่านิยม การกำหนดค่านิยม จะมีขึ้นก่อนการกำหนดภารกิจ

สมชาย (2538) ได้ให้ความหมายของวิสัยทัศน์ (Vision) และภารกิจ (Mission) ว่า วิสัยทัศน์ของผู้นำในองค์การ นับว่าเป็นองค์ประกอบสำคัญต่อความสำเร็จ และความล้มเหลวของการวางแผนเชิงกลยุทธ์ขององค์กร วิสัยทัศน์ (Vision) จึงหมายถึง การมองไปข้างหน้าหรือการมองไปในอนาคตของผู้นำองค์กร วิสัยทัศน์มิใช่การสร้างฝัน แต่เป็นการประเมินทิศทางการเปลี่ยนสภาพแวดล้อมในอนาคตอันจะมีผลเป็นทั้งโอกาส และภยันตรายต่อองค์การ ผู้นำจะต้องใช้วิสัยทัศน์มาวิเคราะห์และประเมินเพื่อแปลงให้เป็นภารกิจ (Mission) ขององค์กร

ภารกิจ (Mission) หมายถึงเป้าหมายระยะยาวหรือทิศทางที่ธุรกิจหรือองค์กรมุ่งมั่นที่จะบรรลุในอนาคต องค์ประกอบในภารกิจคือ สาระหรือประเภทธุรกิจที่องค์กรกำลังดำเนินการอยู่และมุ่งที่จะทำในอนาคต การกำหนดภารกิจ จึงเป็นตัวบ่งชี้ได้ดีว่า องค์กรนั้นมีผู้นำที่มีวิสัยทัศน์หรือไม่ องค์กรที่ดีนั้น ผู้นำจะต้องมีวิสัยทัศน์และสามารถถ่ายทอด หรือแปลงวิสัยทัศน์ออกมาเป็นภารกิจขององค์กรที่มีผู้นำดีมีวิสัยทัศน์ก็คือ หากไม่มีการถ่ายทอดออกมาเป็น " ภารกิจ " เมื่อองค์กรดังกล่าวสิ้นผู้นำที่ว่าไปก็กลายเป็นองค์กรที่ขาดชีวิตและวิญญาณ และขาดทิศทาง

นอกจากนี้.สมชาย ได้กล่าวไว้ในหนังสือ " วิสัยทัศน์ประเทศไทยปี 2000 " ไว้ว่า " ปี 2000 และทศวรรษหน้าจะเป็นช่วงแห่งการเปลี่ยนแปลงของสังคมไทย ทั้งในมิติทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และธุรกิจ โดยมีความรุ่นแรง และขอบเขตที่ไม่เคยปรากฏมาก่อน โดยให้ความหมายวิสัยทัศน์ประเทศไทยปี 2000 จึงหมายถึง การมองการณ์ไกลหรือมองไปข้างหน้าของอนาคตประเทศไทยไว้ว่าจะมีการเปลี่ยนแปลงในด้านใด มีลักษณะอย่างไรและเป็นขอบเขตที่ไม่เคยเกิดการเปลี่ยนแปลงเช่นนี้มาก่อน

เกรียงศักดิ์ (2541) กล่าวไว้ว่า ที่ใดที่ขาดวิสัยทัศน์ ประชาชนก็พินาศ ประเทศที่ขาดการวางแผนระยะยาวแต่มุ่งเน้นเฉพาะการวางแผนระยะสั้น เพื่อหวังผลประโยชน์ระยะสั้น คนในประเทศก็จะรับผลร้ายที่เกิดขึ้น ประเทศไทยก็เป็นอีกประเทศหนึ่งเช่นเดียวกัน ซึ่งเคยภาคภูมิใจกับความสำเร็จในการพัฒนาเศรษฐกิจ มีรายได้ต่อหัวเพิ่มขึ้น แต่การพัฒนาซึ่งแสดงภาพที่ไม่ยั่งยืนนำไปสู่ความล้มเหลวในตัวเอง ทำลายระบบการศึกษา ทำลายทรัพยากรธรรมชาติ เกิดปัญหาสังคม สิ่งแวดล้อม ฯลฯ การพัฒนาแบบไร้ทิศทางโดยไม่ได้คำนึงว่าการลงทุนนั้นจะสามารถสร้างผลิตภาพ (PRODUCTIVITY) สร้างงานในระยะยาวได้หรือไม่ วิกฤติเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นทำให้สถานการณ์เศรษฐกิจได้ก้าวสู่ทางตัน บทเรียนความตกต่ำทางเศรษฐกิจของประเทศในปี 2540 สะท้อนให้เห็นลักษณะสังคมที่ขาดวิสัยทัศน์ รัฐบาลปราศจากการกำหนดวิสัยทัศน์และการวางแผนเพื่อนำประเทศสู่วิสัยทัศน์ โดยไม่คำนึงถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นในอีก 10 ปี 20 ปี หรืออีก 30 ปีข้างหน้า ประเทศยังคงแก้ปัญหาเฉพาะหน้า ท้ายที่สุดย่อมตกถึงประชาชนทั้งประเทศ ให้ได้รับผลที่ร้ายแรงซึ่งที่แท้จริงสามารถป้องกันได้ ขอเพียงแต่มีผู้นำมี วิสัยทัศน์ ในการนำทางชาติเท่า

นั้น ดังนั้น จึงให้ความหมายของคำว่า วิสัยทัศน์ คือ ภาพชัดเจนที่มองอนาคต สะท้อนความปรารถนา ความใฝ่ฝัน และความตั้งใจที่จะไปให้ถึงภาพนั้นด้วยความเชื่อมั่นว่าจะสามารถไปถึงได้ มิใช่เป็นเพียงความปรารถนาหรือความใฝ่ฝันเท่านั้น วิสัยทัศน์จึงไม่ใช่การแก้ปัญหาปัจจุบันแต่เป็นการแก้ปัญหาระยะยาว (LONG – TERM SOLUTION) เพื่อสร้างโอกาสระยะยาว (LONG – TERM OPPORTUNITIES) ที่สำคัญ วิสัยทัศน์จะมีอิทธิพลต่อการสร้างแรงบันดาลใจให้บุคคลมุ่งมั่นสู้สัมฤทธิ์ผลที่ได้วางไว้ ส่งผลให้เป็นบุคคลที่ดำเนินชีวิตอย่างมีเป้าหมาย มีการวางแผนและไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคที่เกิดขึ้น จนกระทั่งบรรลุตามวิสัยทัศน์ที่วางไว้

อารีรัตน์ (2539) ได้ให้ความหมายของคำว่า วิสัยทัศน์ หมายถึงการมองไปข้างหน้า หรือการมองไปในอนาคตของผู้นำ ผู้บริหารและบุคคลชั้นนำในองค์กรและสังคม ซึ่งเป็นภาพที่เป็นเป้าหมายในอนาคตหรือการมองการณ์ไกลที่ผู้นำสามารถมองเห็นและชักชวนให้เพื่อนร่วมงานหรือสมาชิกสร้างสิ่งนั้นขึ้นมา

ประวิทย์ (2541) ได้กล่าวถึงวิสัยทัศน์ในการพัฒนาจังหวัดเชียงใหม่ ไว้ว่า ต้องมีการกำหนดยุทธศาสตร์ เพื่อเป็นการรองรับและเพื่อให้เป็นไปตามวิสัยทัศน์ที่ได้กำหนดไว้ด้วย และให้มีการดำเนินการเป็นรูปธรรมอย่างชัดเจน จึงควรที่จะกำหนดยุทธศาสตร์ในแต่ละด้านไว้อย่างชัดเจน เช่น ด้านการพัฒนาเศรษฐกิจ โดยเน้นการเพิ่มรายได้จากผลผลิตทางการเกษตร รายได้อุตสาหกรรม การดำเนินการพัฒนาจะดำเนินการในลักษณะไตรภาคี (ภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาชน) เป็นต้น

สุริยะ (2540 : 48 – 52) ได้กล่าวไว้ใน วิสัยทัศน์การพัฒนาชนบทของข้าราชการฝ่ายปกครองไว้ว่า ชนบทไทยได้พัฒนามามากถึงจุดหัวเลี้ยวหัวต่อ จากการเปลี่ยนแปลงไปสู่ยุคใหม่ มีการแข่งขันทางการค้ามากขึ้น ทำให้มีความต้องการแรงงานที่มีคุณภาพ ทางด้านการปกครองมีการกระจายอำนาจส่งเสริมให้ท้องถิ่น ขยายตัวและมีอิสระมากขึ้น จากสภาพของการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวได้ส่งผลกระทบต่อพื้นที่ชนบท ข้าราชการฝ่ายปกครอง ซึ่งมีบทบาทหน้าที่สำคัญในการพัฒนาชนบทมาโดยตลอดจะต้องปรับเปลี่ยนแนวทางการพัฒนาและกำหนดวิสัยทัศน์การพัฒนาเพื่อให้สอดคล้องกับยุคโลกาภิวัฒน์ วิสัยทัศน์ของข้าราชการฝ่ายปกครองที่ควรปรับเปลี่ยน คือ การบริการที่มีคุณภาพสูง ผู้นำที่ใช้จ่ายงบประมาณของแผ่นดินอย่างคุ้มค่า โดยเลือกวิธีดำเนินการที่ใช้ประโยชน์คุ้มค่ามากที่สุด โดยจะต้องมีวิสัยทัศน์ หรือภาพฝันของการใช้บริการที่เอื้อประโยชน์ต่อประชาชนในชนบทมากที่สุด

ชนะศักดิ์ (2540) ได้กล่าวถึง วิสัยทัศน์ไว้ว่า วิสัยทัศน์ (VISION) คือ ทัศนวิสัยต่อภารกิจ ((MISSION) ที่เป็นอยู่ในปัจจุบันเป็นทิศทางที่กรมการปกครองจะก้าวไปในอนาคต เป็นบูรณาการของค่านิยม ความมุ่งมั่นและเป้าหมายของหน่วยงานในการใช้ทรัพยากรและงบประมาณเป็น

ไปอย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่า จะต้องเป็นผู้มีความรู้ความสามารถ มีประสบการณ์ในการปฏิบัติหน้าที่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการมีวิสัยทัศน์กว้างไกล สามารถเชื่อมโยงเหตุการที่เกิดขึ้นในอนาคต ปัจจุบันว่าจะมีผลต่ออนาคตอย่างไร

โดยสรุป วิสัยทัศน์ หมายถึง การที่องค์กรหรือผู้นำร่วมกันกำหนดค่านิยม(เป้าหมาย) โดยมีความเชื่อมั่นที่จะไปถึงได้ โดยมีรูปแบบของการคิดที่เกี่ยวเนื่องระหว่างสภาพเป็นอยู่ในปัจจุบันคืออะไรและจะเป็นอย่างไรในอนาคต (ภารกิจ) ผู้นำต้องลำดับความสำคัญของแต่ละเป้าหมายให้ชัดเจน ผู้นำจะต้องเป็นผู้กระตุ้นความมั่นใจของผู้ใต้บังคับบัญชา ให้เกิดความเชื่อมั่นและมีความรู้สึกว่าเป้าหมายหรืองานที่ได้รับมอบหมายนั้น สามารถทำให้สำเร็จได้ตามที่วางไว้

2. แนวคิดเกี่ยวกับ อบต.

โครงสร้างอำนาจหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลและความสัมพันธ์ระหว่างจังหวัด อำเภอ ท้องถิ่น กับองค์การบริหารส่วนตำบล

องค์การบริหารส่วนตำบล เกิดขึ้นจากการยกฐานะสภาตำบล ที่มีรายได้โดยไม่รวมเงินอุดหนุนในปีงบประมาณที่ล่วงมาติดต่อกันสามปี เฉลี่ยไม่ต่ำกว่าปีละ หนึ่งแสนห้าหมื่นบาท (มาตรา 10) (เกณฑ์รายได้ 150,000 บาท นี้อาจจะเปลี่ยนแปลงได้) เช่น ปีนี้เป็นปีงบประมาณ 2538 ดังนั้นจะใช้รายได้สภาตำบลปีงบประมาณ $\frac{2537 + 2536 + 2535}{3}$

องค์การบริหารส่วนตำบลมีฐานะเป็นนิติบุคคลและเป็นราชการส่วนท้องถิ่น (มาตรา 43)

โครงสร้าง

องค์การบริหารส่วนตำบล จะมีรูปแบบคล้ายกับสภาผู้แทนราษฎรของประเทศอันประกอบด้วยสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล

1. สภาองค์การบริหารส่วนตำบล จะประกอบด้วย สมาชิกโดยตำแหน่ง ได้แก่

1.1 กำนัน

1.2 ผู้ใหญ่บ้าน

1.3 แพทย์ประจำตำบล

สมาชิกได้ซึ่งรับเลือกตั้ง ราษฎรเลือกตัวแทนหมู่บ้านละ 2 คน โดยมีวาระการดำรงตำแหน่ง คราวละ 4 ปี

คุณสมบัติของผู้เลือกตั้ง และผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล กฎหมายได้กำหนดไว้ (มาตรา 47) ให้ถือคุณสมบัติหรือลักษณะต้องห้ามเช่นเดียวกับสภาตำบล ทั้งนี้รวมถึงเหตุแห่งการพ้นจากสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลด้วย

ในส่วนการเลือกตั้ง ได้กำหนดรูปแบบการเลือกตั้งแบบทางตรงโดยวิธีลับ คือ ให้มีการสมัครรับเลือกตั้ง การพิมพ์บัญชีรายชื่อผู้เลือกตั้ง กำหนดวัน – เวลา การลงคะแนนมีคณะเจ้าหน้าที่ดำเนินการเลือกตั้งโดยเฉพาะ และการใช้บัตรเลือกตั้งโดยเฉพาะ และใช้บัตรเลือกตั้งในการลงคะแนน ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาตำบลและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2538

2. การบริหารงาน

2.1 สภาองค์การบริหารส่วนตำบล มีประธานสภา และรองประธานสภาคนหนึ่งเลือกจากสมาชิกสภา ฯ มีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละ 2 ปี และเลือกสมาชิกสภา ฯ ซึ่งคนหนึ่งเป็นเลขานุการ (วาระดำรงตำแหน่ง 4 ปี) สมาชิกสภา ฯ ซึ่งดำรงตำแหน่งข้างต้นทั้ง 3 ตำแหน่ง จะได้ดำรงตำแหน่งในคณะกรรมการบริหารและเดียวกันอีกมิได้

สภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(1) ให้ความเห็นชอบแผนพัฒนาตำบล เพื่อเป็นแนวทางในการบริหารกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบล

(2) พิจารณา และให้ความเห็นชอบร่างข้อบังคับตำบล ร่างข้อบังคับงบประมาณรายจ่ายประจำปี และร่างข้อบังคับงบประมาณร่ายจ่ายเพิ่มเติม

(3) ควบคุมการปฏิบัติงานของคณะกรรมการบริหารให้เป็นไปตามนโยบายและแผนพัฒนาตำบลตาม (1) และกฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับของทางราชการ

2.2 คณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล นายอำเภอแต่งตั้งจาก

(1) กำนัน

(2) ผู้ใหญ่บ้าน

(3) สมาชิกสภาฯ ซึ่งได้รับเลือกตั้งไม่เกิน 4 คน

บุคคลใน (2) และ (3) แต่งตั้งตามมติของสภาองค์การบริหารส่วนตำบลให้คณะกรรมการบริหารเลือกสมาชิกคนหนึ่งเป็นประธาน และอีกคนหนึ่งเป็นเลขานุการ คณะกรรมการบริหาร ดำรงตำแหน่งคราวละ 4 ปี (บทเฉพาะกาลกำหนดใน 4 ปีแรกให้กำนันเป็นประธานโดยตำแหน่ง)

ในการบริหารงาน องค์การบริหารส่วนตำบล มีพนักงานส่วนตำบลเป็นของตนเองและอาจแบ่งการบริหารงานออกเป็น

(1) สำนักงานปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล

(2) ส่วนต่าง ๆ ที่องค์การบริหารส่วนตำบลได้ตั้งขึ้น

เพื่อประโยชน์แก่กิจการขององค์การบริหารส่วนตำบล องค์การบริหารส่วนตำบลอาจร้องขอให้ข้าราชการพนักงาน หรือลูกจ้างของหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือ

หน่วยงานการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นได้ดำรงตำแหน่ง หรือปฏิบัติกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบลเป็นการชั่วคราวได้

แผนภูมิโครงสร้างองค์การบริหารส่วนตำบล

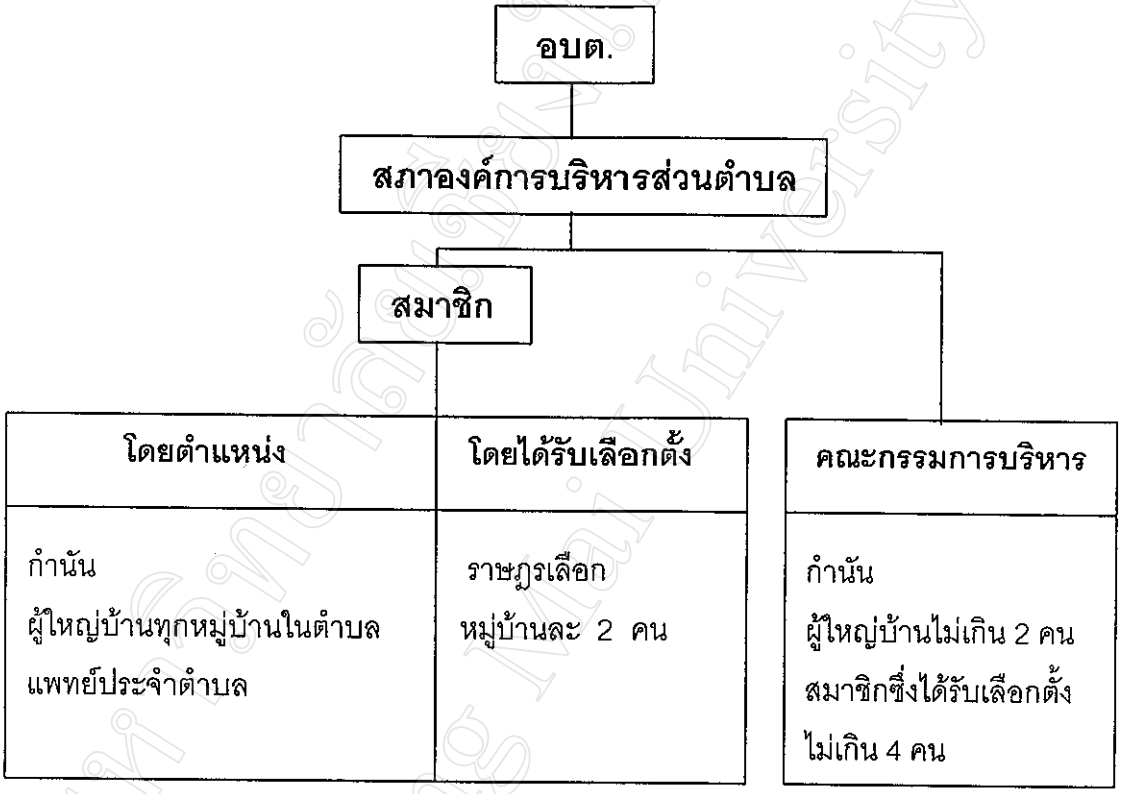

กรรมการบริหารพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

(1) สภาองค์การบริหารส่วนตำบลสิ้นอายุหรือมีการยุบสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

(2) ผู้ว่าราชการจังหวัดสั่งให้กรรมการพ้นจากตำแหน่งตามมาตรา 92

(3) ลาออก โดยยื่นหนังสือลาออกต่อนายอำเภอ ในกรณีเช่นนี้ให้ถือว่าพ้นจากตำแหน่งนับแต่วันลาออก

(4) พ้นจากตำแหน่งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลตามมาตรา 12 ซึ่งได้นำมาใช้บังคับโดยอนุโลมตามมาตรา 47

(5) ดำรงตำแหน่งเลขานุการสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

(6) สภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีมติให้พ้นจากตำแหน่งด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสองในสามของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่

กรรมการบริหารซึ่งพ้นจากตำแหน่งตาม (1)ให้คงอยู่ปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่ากรรมการบริหารซึ่งได้รับเลือกใหม่จะเข้ารับหน้าที่

มติของสภาองค์การบริหารส่วนตำบลตาม (6) ถ้าเกี่ยวกับกำนัน หรือผู้ใหญ่บ้านให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบลแจ้งให้ผู้ว่าราชการจังหวัดทราบและให้ผู้ว่าราชการจังหวัดสั่งให้สมาชิกผู้นั้นออกจากตำแหน่งกำนันหรือผู้ใหญ่บ้าน โดยให้ถือว่าเป็นการให้ออกจากตำแหน่งเพระบกพร่องในทางความประพฤติ หรือความสามารถไม่เหมาะสมกับตำแหน่งตามกฎหมายว่าด้วยลักษณะปกครองท้องที่

ให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบลเลือกกรรมการบริหารขึ้นแทนตำแหน่งที่ว่างภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ตำแหน่งนั้นว่างลงเว้นแต่วาระการดำรงตำแหน่งที่เหลืออยู่ไม่ถึงหนึ่งร้อยแปดสิบวันจะไม่ดำเนินการเลือกกรรมการบริหารขึ้นแทนตำแหน่งที่ว่างก็ได้ให้ผู้ซึ่งได้รับเลือกแทนนั้นอยู่ในตำแหน่งได้เพียงเท่าวาระที่เหลืออยู่ของผู้ซึ่งตนแทน

ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ให้สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลและกรรมการบริหารเป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา

การบริหารงานองค์การบริหารส่วนตำบล

องค์การบริหารส่วนตำบลเป็นหน่วยราชการส่วนท้องถิ่นที่มีอิสระในระดับหนึ่งในการบริหารการพัฒนาท้องถิ่นให้เจริญก้าวหน้า ความสำเร็จของการพัฒนาจะขึ้นอยู่กับประสิทธภาพการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ในส่วนหนึ่งทั้งทางด้านการวางแผนพัฒนา การประชุมและการดำเนินงานของคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล การประชุมสภาองค์การบริหารส่วนตำบล การบริหารงานบุคคล และการจัดทำร่างข้อบังคับขององค์การบริหารส่วนตำบล

การวางแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล

องค์การบริหารส่วนตำบล เป็นรูปแบบการปกครองท้องถิ่นรูปใหม่ซึ่งจะต้องบริหารงานโครงการและงบประมาณของตนเอง ตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.2537 จึงกำหนดให้คณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลมีหน้าที่จัดทำแผนพัฒาตำบล ให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนพัฒนาจังหวัด แผนพัฒนาอำเภอ การผังเมือง และปัญหาขององค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งจะเป็นตัวกำหนดการใช้งบประมาณของแต่ละองค์การบริหารส่วนตำบลให้สอดคล้องกับงบประมาณที่มีอยู่ ประเภทแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลมี 2 ลักษณะ คือ

1. แผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล 5 ปี หมายความว่า แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมขององค์การบริหารส่วนตำบล อันมีลักษณะเป็นการกำหนดนโยบายแนวทาง แผนงาน

โครงการในการพัฒนาหรือแก้ไขปัญหาขององค์การบริหารส่วนตำบลให้สอดคล้องกับนโยบายและแนวทางตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของอำเภอโดยมีระยะเวลาห้าปี เพื่อให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

2. แผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลประจำปี หมายความว่าแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมขององค์การบริหารส่วนตำบล อันมีลักษณะเป็นแนวทางและรายการประสานแผนงานและโครงการของจังหวัด อำเภอ ตำบล และการดำเนินงานของประชาชนในท้องถิ่น ซึ่งได้จัดทำขึ้นสำหรับปีงบประมาณแต่ละปีเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม และแก้ไขปัญหาของประชาชนในท้องถิ่น

องค์ประกอบของแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลจะประกอบด้วย 3 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 สภาพปัญหาขององค์การบริหารส่วนตำบล

ส่วนที่ 2 แนวทางการพัฒนาและแก้ไขปัญหา

ส่วนที่ 3 งาน โครงการ และกิจกรรมการพัฒนา และงบประมาณที่ใช้

ส่วนที่ 1 สภาพปัญหาขององค์การบริหารส่วนตำบล

หมายถึง การวิเคราะห์ให้เห็นถึงปัญหาขององค์การบริหารส่วนตำบลโดยใช้ข้อมูลจาก กชช. 2 ค. จปฐ. ข้อมูลแหล่งน้ำระดับหมู่บ้าน ฯลฯ มากำหนดสภาพปัญหาแล้วจัดลำดับความสำคัญเร่งด่วน เพื่อประกอบการพิจารณาตัดสินใจในการจัดทำงาน โครงการและกิจกรรมสำหรับการพัฒนาและแก้ปัญหาขององค์การบริหารส่วนตำบล

ส่วนที่ 2 แนวทางการพัฒนาและแก้ไขปัญหา

หมายถึง การนำปัญหาที่จัดลำดับความสำคัญเร่งด่วนแล้วมากำหนดเป็นแนวทางการแก้ไขปัญหาตามลำดับความสำคัญเร่งด่วนที่กำหนดไว้ โดยพิจารณาจากศักยภาพและขีดความสามารถขององค์การบริหารส่วนตำบล รวมถึงการประสานการพัฒนากับหน่วยงานอื่นในพื้นที่

ส่วนที่ 3 งาน โครงการ และกิจกรรมการพัฒนา และงบประมาณที่ใช้

หมายถึง การนำแนวทางการแก้ไขปัญหามากำหนดการพัฒนาเพื่อแก้ปัญหาขององค์การบริหารส่วนตำบลโดยจึงกำหนดเป็นงาน โครงการ และกิจกรรมในการพัฒนาขึ้นให้สัมพันธ์กับเงินงบประมาณที่มีอยู่หรืออาจกำหนดการขอรับการสนับสนุนโครงการจากหน่วยงานอื่น ๆ ที่สามารถจัดทำโครงการลงในพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลได้ เช่น งบ สส. งบของเอกชน งบของส่วนราชการต่าง ๆ

ขั้นตอนการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล

เมื่อองค์การบริหารส่วนตำบลได้ทราบถึงสภาพปัญหาแนวทางการพัฒนาแก้ไขปัญหาตลอดจนงานโครงการและกิจกรรมต่างที่จะนำมาลงในพื้นที่แล้วจึงนำสิ่งเหล่านี้มาเป็นข้อมูลประกอบการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล โดยอาจแบ่งขั้นตอนในการจัดทำแผนออกเป็น 6 ขั้นตอน คือ

ขั้นตอนที่ 1 กำหนดปัญหา วิเคราะห์ข้อมูล

ผู้รับผิดชอบ : คณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล

เป็นการรวบรวมเอาข้อมูลที่ได้จาก กชช. 2 ก. จปฐ. ข้อมูลแหล่งน้ำระดับหมู่บ้านและข้อมูลอื่น ๆ ขององค์การบริหารส่วนตำบล นำมากำหนดเป็นตัวปัญหาว่า ปัญหานั้นเกิดจากอะไร มีสภาพของปัญหามาจากอะไร แล้วทำการวิเคราะห์ถึงสาเหตุของการเกิดปัญหา ตลอดจนหาแนวทางแก้ไขว่าจะทำอย่างไร

ขั้นตอนที่ 2 กำหนดแนวทางการพัฒนาเพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น

ผู้รับผิดชอบ : คณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล

ขั้นตอนนี้เป็นการประชุมคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อกำหนดลำดับความสำคัญเร่งด่วนของปัญหาก่อนที่จะนำไปกำหนดเป็นแนวทางการพัฒนาว่าจะดำเนินการจัดทำแผนอย่างไรในการพัฒนาจึงจะแก้ไขปัญหาขององค์การบริหารส่วนตำบลได้

ขั้นตอนที่ 3 กำหนดงาน โครงการ และกิจกรรมการพัฒนาแหล่งงบประมาณ

ผู้รับผิดชอบ : คณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล

ขั้นตอนนี้เป็นการกำหนดงาน โครงการ แบะกิจกรรมตามแนวทางในการพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อแก้ไขปัญหาที่ได้จัดเรียงลำดับความสำคัญไว้แล้วโดยพิจารณารูปแบบของโครงการพร้อมกำหนดวงเงินที่จะต้องใช้ และแหล่งงบประมาณที่จะนำมาจัดทำโครงการนั้น

ขั้นตอนที่ 4 จัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล

ผู้รับผิดชอบ : คณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล

เป็นขั้นตอนที่คณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ได้นำโครงการที่ได้พิจารณาพร้อมแหล่งงบประมาณ มาบรรจุลงในร่างแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล 5 ปี เพื่อจะนำไปกำหนดเป็นแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลประจำปีต่อไป

ขั้นตอนที่ 5 การให้ความเห็นชอบ

ผู้รับผิดชอบ : คณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล และสภาองค์การบริหารส่วนตำบล นายอำเภอ

เมื่อคณะจัดทำร่างแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลเรียบร้อยแล้ว คณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลจึงนำร่างแผนพัฒนาดังกล่าวเสนอเพื่อขอรับความเห็นชอบเพื่อใช้ต่อไป

ขั้นตอนที่ 6 การติดตาม ประเมินผล

ผู้รับผิดชอบ : สภาองค์การบริหารส่วนตำบล และคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล

เมื่อนำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลไปใช้แล้ว เพื่อให้การดำเนินการติดตามและประเมินผลงาน โครงการ และกิจกรรมต่าง ๆ ที่นำไปดำเนินการว่าเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้หรือไม่ ประสบปัญหาอะไรและมีแนวทางการแก้ไขปัญหาอย่างไรเพื่อนำปัญหา อุปสรรค ตลอดจนการแก้ไขปัญหาไปใช้ในการจัดทำแผนพัฒนาในปีต่อไป

สำหรับการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลประจำปี นั้น ให้คณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล จัดทำร่างแผนโดยนำโครงการจากแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล 5 ปี มากำหนดลงในแผนแล้วจึงดำเนินการตามขั้นตอนจัดทำแผนต่อไป

ในการจัดทำงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลในส่วนของงานโครงการและกิจกรรมในการพัฒนาให้พิจารณาจากงาน โครงการ และกิจกรรมในแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลที่ได้รับการอนุมัติแล้วมาประกอบการจัดทำงบประมาณประจำปีให้สอดคล้องกับเงินงบประมาณที่มีอยู่

ในกรณีที่หน่วยราชการอื่นจะนำโครงการมาลงในเขตพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลให้ประสานนำลงบรรจุในแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลทุกโครงการด้วย

จึงจะเห็นได้ว่า การจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลจะสำเร็จลุล่วงได้ ก็โดยการประสานร่วมมือกันระหว่างองค์การบริหารส่วนตำบล และหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐบาลและภาคเอกชน ตลอดจนความรู้ความเข้าใจในการจัดทำแผนพัฒนาของคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล อันเป็นพื้นฐานของการกระจายอำนาจการตัดสินใจในการพัฒนาตนเองของท้องถิ่นต่อไป

การบริหารบุคคลขององค์การบริหารส่วนตำบล

โครงสร้างขององค์การบริหารส่วนตำบล

พ.ร.บ.สภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 มาตรา 72 กำหนดให้องค์การบริหารส่วนตำบลมีพนักงานส่วนตำบล และอาจแบ่งการบริหารออกเป็น

1. สำนักงานปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล
2. ส่วนต่าง ๆ ที่องค์การบริหารส่วนตำบลได้ตั้งขึ้น

ระเบียบพนักงานส่วนตำบลให้ตราขึ้นเป็นพระราชกฤษฎีกา

แม้ว่า พ.ร.บ.สภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 จะกำหนดเป็นแนวทางกว้าง ๆ ไว้ให้องค์การบริหารส่วนตำบลมีอิสระในการกำหนดโครงสร้างทางการบริหารเอง แต่ในทางปฏิบัติ การกำหนดโครงสร้างทางการบริหารจะต้องคำนึงถึงองค์ประกอบที่สำคัญ 2 ประการ

1. อำนาจ หน้าที่ ขององค์การบริหารส่วนตำบลตามที่กฎหมายกำหนด

2. ข้อกำหนดในกฎหมายที่อื่น ๆ ที่กล่าวถึงโครงสร้างขององค์การบริหารส่วนตำบลไว้ เช่น ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการรับเงิน การเบิกจ่ายเงิน การฝากเงิน การเก็บรักษาเงิน และการตรวจเงินขององค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2538 ข้อ 23 กำหนดให้ประธานคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลแต่งตั้งคณะกรรมการรักษาเงินอย่างน้อยสามคน ในจำนวนนี้**ให้มีหัวหน้าหน่วยงานคลัง** เป็นกรรมการโดยตำแหน่ง เป็นต้น ในกรณี เช่นนี้ เพื่อให้โครงสร้างขององค์การบริหารส่วนตำบลมีความสอดคล้องกับระเบียบกระทรวงมหาไทย ฯ องค์การบริหารส่วนตำบลจะต้องกำหนดให้มีหน่วยงานคลังไว้ในโครงสร้างทางการบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลด้วย

เมื่อพิจารณาจากองค์ประกอบทั้งสองประการข้างต้น องค์การบริหารส่วนตำบลสมควรจะจัดแบ่งโครงสร้างทางการบริหาร ดังนี้

1. สำนักงานปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับงานบริหารทั่วไป งานธุรการ งานพิมพ์ดีด งานการเจ้าหน้าที่ งานสวัสดิการของพนักงานส่วนตำบลและลูกจ้างประจำขององค์การบริหารส่วนตำบล งานการประชุม งานเกี่ยวกับการตราข้อบังคับตำบล งานนิติการ งานการพาณิชย์ งานรัฐพิธี งานประชาสัมพันธ์ งานจัดทำแผนพัฒนาตำบล งานจัดทำข้อบังคับงบประมาณประจำปี งานขออนุมัติดำเนินการตามข้อบังคับ งานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องหรือได้รับมอบหมาย

2. ส่วนการคลัง มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับ การรับเงิน การเบิกจ่ายเงิน การฝากเงิน การเก็บรักษาเงิน การตรวจเงิน งานหักภาษีเงินได้ และการนำส่งภาษี งานเกี่ยวกับการตัดโอนเงินเดือน งานรายงานเงินคงเหลือประจำวัน งานขออนุมัติเบิกตัดปีและขอขยายเวลาเบิกจ่าย งานการจัดทำงบประมาณแสดงฐานะทางการเงิน งบทรัพย์สิน หนี้สิน งบโครงการ เงินสะสม งานการจัดทำบัญชีทุกประเภท งานทะเบียนคุมเงินรายได้ รายจ่าย ทรัพย์สิน งานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง หรือได้รับมอบหมาย

3. ส่วนโยธา มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับงานสำรวจ ออกแบบ เขียนแบบถนน อาคาร สะพาน แหล่งน้ำการประมาณการค่าใช้จ่ายตามโครงการ งานควบคุมอาคาร ตาม พ.ร.บ.ควบคุม

อาคาร พ.ศ. 2522 งานก่อสร้างและซ่อมบำรุงทาง อาคาร สะพาน แหล่งน้ำ งานควบคุมการก่อสร้างงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง หรือได้รับมอบหมาย

บุคลากรที่ปฏิบัติงานในองค์การบริหารส่วนตำบล แบ่งได้เป็น 3 กลุ่ม ได้แก่

1. พนักงานส่วนตำบล ซึ่งเป็นบุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลที่ได้รับเงินเดือนจากเงินงบประมาณหมวดเงินเดือนที่ตั้งทางองค์การบริหารส่วนตำบล สำหรับพนักงานส่วนตำบลจะมีตำแหน่งใดบ้างคณะกรรมการพนักงานส่วนตำบล (ก.บ.) ซึ่งจะเกิดขึ้นตามพระราชกฤษฎีการะเบียบพนักงานส่วนตำบลจะเป็นผู้กำหนด

2. ลูกจ้างชั่วคราว องค์การบริหารส่วนตำบลนอกจากมีพนักงานส่วนตำบลซึ่งเป็นข้าราชการประจำปฏิบัติงานตามนโยบายของคณะกรรมการบริหารแล้ว หากองค์การบริหารส่วนตำบลมีประมาณงานมาก ก็สามารถจ้างลูกจ้างชั่วคราว เพื่อช่วยเหลือพนักงานส่วนตำบลได้ตามจำนวนและเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการจ้างลูกจ้างชั่วคราวของหน่วยการปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2536 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2538 มีสาระสำคัญสรุปได้ ดังนี้

2.1 ผู้มีอำนาจสั่งจ้าง กำหนดให้ประธานกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นผู้มีอำนาจสั่งจ้าง

2.2 จำนวนลูกจ้างที่สามารถจ้างได้ เป็นไปตามบัญชีกรอบอัตรากำลังลูกจ้างท้ายระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจ้างลูกจ้างของหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2538 ดังนี้

องค์การบริหารส่วนตำบลที่มีรายได้ในปีที่ผ่านมา

3 แสนบาทลงมา	จ้างได้ 1 - 2 คน
เกิน 3 - 5 แสนบาท	จ้างได้ 1 – 4 คน
เกิน 5 แสนบาท – 1 ล้านบาท	จ้างได้ 2 – 8 คน
เกิน 1 – 1.5 ล้านบาท	จ้างได้ 2 – 10 คน
เกิน 1.5 – 2 ล้านบาท	จ้างได้ 5 – 14 คน
เกิน 2 – 3 ล้านบาท	จ้างได้ 5 – 18 คน
เกิน 3 ล้านบาทขึ้นไป	จ้างได้ 5 – 24 คน

2.3 คุณวุฒิของลูกจ้างและอัตราการจ้าง เปิดโอกาสให้องค์การบริหารส่วนตำบลพิจารณาตามลักษณะของงาน และเหตุผลความจำเป็น โดยคุณวุฒิของลูกจ้างจะมีความสัมพันธ์กับอัตราค่าจ้าง เช่น วุฒิ ม.6 อัตราค่าจ้าง 4,100 บาท วุฒิ ปวช. อัตราค่าจ้าง 4,700 บาท วุฒิ ปวท. 5,180 บาท วุฒิ ปวส. 5,740 บาท

3. ข้าราชการ พนักงาน หรือลูกจ้างของหน่วยงานราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น ที่องค์การบริหารส่วนตำบลร้องขอต่อผู้ว่าราชการจังหวัด ให้ไปดำรงตำแหน่ง หรือปฏิบัติกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบลเป็นการชั่วคราว ตามมาตรา 72 วรรค 3

เงินเดือนและค่าตอบแทนผู้ปฏิบัติงานองค์การบริหารส่วนตำบล

1. เงินเดือน จ่ายให้แก่พนักงานส่วนตำบลโดยใช้บัญชีเงินเดือนข้าราชการพลเรือน

2. ค่าตอบแทน จ่ายให้กับประธานกรรมการบริหาร สมาชิกสภา อบต. เลขานุการสภา กรรมการบริหารและเลขานุการคณะกรรมการบริหาร ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยเงินค่าตอบแทนประธานกรรมการบริหารสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล เลขานุการสภาตำบล เลขานุการสภาองค์การบริหารส่วนตำบล กรรมการบริหารและเลขานุการคณะกรรมการบริหาร พ.ศ. 2538 ดังนี้

องค์การบริหารส่วนตำบลที่มีรายได้ไม่รวมเงินอุดหนุน

เกินกว่า 3 ล้านบาท ขึ้นไป ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

ได้ค่าตอบแทน		เดือนละ 3,000 บาท
รองประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบล	ได้ค่าตอบแทน	เดือนละ 2,500 บาท
สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล	ได้ค่าตอบแทน	เดือนละ 2,000 บาท
เลขานุการสภาองค์การบริหารส่วนตำบล	ได้ค่าตอบแทน	เดือนละ 2,500 บาท
ประธานคณะกรรมการบริหาร	ได้ค่าตอบแทน	เดือนละ 3,000 บาท
กรรมการบริหาร	ได้ค่าตอบแทน	เดือนละ 2,000 บาท
เลขานุการคณะกรรมการบริหาร	ได้ค่าตอบแทน	เดือนละ 2,500 บาท

เกินกว่า 2 ล้านบาท ถึง 3 ล้านบาท ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

ได้ค่าตอบแทน		เดือนละ 2,500 บาท
รองประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบล	ได้ค่าตอบแทน	เดือนละ 2,000 บาท
สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล	ได้ค่าตอบแทน	เดือนละ 1,500 บาท
เลขานุการสภาองค์การบริหารส่วนตำบล	ได้ค่าตอบแทน	เดือนละ 2,000 บาท
ประธานคณะกรรมการบริหาร	ได้ค่าตอบแทน	เดือนละ 2,000 บาท
กรรมการบริหาร	ได้ค่าตอบแทน	เดือนละ 1,500 บาท
เลขานุการคณะกรรมการบริหาร	ได้ค่าตอบแทน	เดือนละ 2,000 บาท

เกินกว่า 1 ล้านบาท ถึง 2 ล้านบาท ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

ได้ค่าตอบแทน	เดือนละ 2,000 บาท

รองประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบล	ได้ค่าตอบแทน	เดือนละ 1,500 บาท
สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล	ได้ค่าตอบแทน	เดือนละ 1,000 บาท
เลขานุการสภาองค์การบริหารส่วนตำบล	ได้ค่าตอบแทน	เดือนละ 1,500 บาท
ประธานคณะกรรมการบริหาร	ได้ค่าตอบแทน	เดือนละ 2,000 บาท
กรรมการบริหาร	ได้ค่าตอบแทน	เดือนละ 1,000 บาท
เลขานุการคณะกรรมการบริหาร	ได้ค่าตอบแทน	เดือนละ 1,500 บาท

ตั้งแต่ 1,000,000 บาทลงมา ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

ได้ค่าตอบแทน		เดือนละ 1,500 บาท
รองประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบล	ได้ค่าตอบแทน	เดือนละ 1,000 บาท
สมาชิกสภาองค์กาบริหารส่วนตำบล	ได้ค่าตอบแทน	เดือนละ 500 บาท
เลขานุการสภาองค์การบริหารส่วนตำบล	ได้ค่าตอบแทน	เดือนละ 1,000 บาท
ประธานคณะกรรมการบริหาร	ได้ค่าตอบแทน	เดือนละ 1,500 บาท
กรรมการบริหาร	ได้ค่าตอบแทน	เดือนละ 500 บาท
เลขานุการคณะกรรมการบริหาร	ได้ค่าตอบแทน	เดือนละ 1,000 บาท

3. ค่าเบี้ยประชุม

สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลโดยตำแหน่ง คนละ 100 บาทต่อครั้ง

สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลโดยการเลือกตั้ง คนละ 200 บาทต่อครั้ง

ในวันหนึ่งมีการประชุมสภาตำบลหลายครั้ง ให้สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลได้รับค่าเบี้ยประชุมพียงครั้งเดียว

องค์การบริหารส่วนตำบล เป็นราชการบริหารส่วนท้องถิ่น ที่มีอิสระในระดับหนึ่งในการพัฒนาท้องถิ่นให้เจริญก้าวหน้าความสำเร็จของการพัฒนาขึ้นอยู่กับประสิทธิภาพ ทั้งทางด้านการประชุมสภาอบต. การวางแผนพัฒนาตำบล การดำเนินงานของคณะกรรมการบริหาร การบริหารบุคคล และการจัดทำข้อบังคับงบประมาณรายจ่าย และข้อบังคับตำบล

3. แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาการเกษตร

การกระจายอำนาจบริหารจากส่วนกลางไปสู่ท้องถิ่น มีเป้าหมายคือ การสร้างรัฐบาลส่วนท้องถิ่นให้มีอำนาจบริหารและตัดสินใจได้ด้วยตนเองมากที่สุด ใน 3 ทศวรรษข้างหน้าการบริหารท้องถิ่นจะมีความเข้มแข็งและมีประสิทธิภาพมากที่สุด หมายความว่า ความสำคัญขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่นจะมีมากขึ้น และมีรูปแบบที่มีการกระจายอำนาจให้กว้างออกไปทั่วทุกองค์การ ในขณะที่ลดความสำคัญของการบริหารราชการส่วนภูมิภาคลงจนยกเลิกไปในที่สุด โดยรวม

แล้วประเทศไทยมีพื้นฐานทางด้านการเกษตร ประชากรที่เกี่ยวข้องกับภาคการผลิตมีกาพัฒนาการทางเทคโนโลยีการผลิตมานานแล้ว ดังนั้นภาคการผลิตหลักจะยังคงเป็นการผลิตแบบก้าวหน้า คือมีมูลค่าเพิ่มสูงขึ้น เช่น ผลิตภัณฑ์แปรรูปจากวัตถุดิบการเกษตร เป็นการเกษตรอุตสาหกรรม หรืออุตสาหกรรมการเกษตรโดยใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ที่ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อมในระยะยาว (มนตรี, 2541)

ทำนอง (2515 : 49-57) ได้กล่าวในการเกษตรกับการพัฒนาว่าเกษตรกรเรียนรู้เรื่องการเกษตรมาจาก

1. เรียนด้วยตนเอง เรียนรู้จากประสบการณ์หรือความชำนาญที่ทำด้วยตนเองบ่อย ๆ
2. เรียนรู้จากผู้อื่น เรียนรู้จากบรรพบุรุษ เรียนจากเจ้าหน้าที่ผู้มีหน้าที่บริการ เรียนรู้จากข่าวสาร

เนื่องจากแหล่งบริการความรู้ของเกษตรกรมีข้อจำกัด โอกาสแสวงหาก็มีน้อยและบางทีความรู้ที่ได้มาอาจกว้างมากเกินไป หรือไม่ตรงกับความต้องการ ดังนั้นการพัฒนาตัวเกษตรกรจึงเป็นสิ่งสำคัญที่สุดประการหนึ่ง ในอันที่จะทำให้การพัฒนาเกษตรบรรลุผลตามเป้าหมายที่คิดไว้ เป้าหมายของการพัฒนาเกษตรกร มุ่งที่จะให้เกษตรกรมีความเสมอภาคทัดเทียมกับประชาชนที่มีอาชีพอื่น ๆ ทั้งในด้านเศรษฐกิจและสังคม จุดสำคัญ คือ การพัฒนาสังคมเกษตรกรยากไร้ ด้วยการแก้ไขความไม่รู้ โดยให้การศึกษาทุกด้านที่เกี่ยวข้องกับอาชีพเกษตรกร ปัญหาเรื่องประสิทธิภาพในการผลิต เฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้องกับเกษตรกรโดยตรงนั้น อาจแก้ได้หลายวิธี แต่ต้องค่อยเป็นค่อยไป เช่น การวางแผนพัฒนาเกษตร ควรวางแผนในระดับท้องถิ่น โดยให้เกษตรกรมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น เจ้าหน้าที่มีโอกาสชี้แจงถึงนโยบาย ความมุ่งหมายเป้าหมายให้เกษตรกรได้ทราบเพื่อการประสานงาน และเกิดความเข้าใจอันดี ความร่วมมือก็จะดีขึ้น การกำหนดแผนปฏิบัติการหรือทำโครงการควรจัดลำดับความสำคัญ โดยคำนึงถึงโครงการที่เกษตรกรจะได้รับผลประโยชน์โดยตรงก่อน เช่น การทำโครงการชลประทานซึ่งต้องใช้เวลานานในการสร้างเขื่อน คลองส่งน้ำ คันดูน้ำ แต่ระหว่างรอการก่อสร้างก็น่าจะมีแผนสำรอง หรือแผนเฉพาะหน้าที่เพื่อให้เกษตรกรใช้เวลาและก่อความร่วมมือ ช่วยให้งานเสร็จเร็วขึ้น เพราะเป็นเรื่อง ที่เกษตรกรจะได้ประโยชน์โดยตรง ซึ่งเป็นการประหยัดค่าใช้จ่าย นอกจากนั้นการร่วมรับผิดชอบในการดูแลรักษาก็จะดีขึ้น เพราะผลที่เกิดขึ้นเป็นของประชาชน ไม่ใช่ของรัฐ

สมศักดิ์ (2540 : 3 - 6) ได้กล่าวถึงการพัฒนาตามแนวพระราชดำริ โดยการพัฒนาที่มีประสิทธิภาพ พอสรุปได้ว่า

1. ศึกษาพื้นฐานเดิมของสังคม เพื่อใช้เป็นแนวทางการพัฒนาได้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมทางสังคมและวัฒนธรรมของชุมชน จึงจำเป็นต้องรู้พื้นฐานการดำเนินชีวิต ความรู้สึกนึกคิดของประชาชนเสียก่อน

2. ศึกษาข้อมูลของพื้นที่

การพัฒนาด้านการเกษตรเป็นงานที่ต้องเกี่ยวข้องกับปัจจัย 2 ประการ คือ ราษฎรหรือชุมชนในท้องถิ่น และสภาพภูมิประเทศในพื้นที่นั้น ๆ ดังนั้นการพัฒนาด้านการเกษตร สภาพทางภูมิประเทศและนิสัยของราษฎร ในพื้นที่แต่ละโครงการก็มีสภาพเงื่อนไขปัจจัยผิดแผกแตกต่างกันไป ดังนั้นการเข้าไปพัฒนาจึงไม่อาจใช้สูตรสำเร็จเข้าไปดำเนินการโดยไม่คำนึงถึงความสำคัญของข้อมูลพื้นที่ทั้งทางด้านสังคมและภูมิศาสตร์ได้

3. ใช้หลักวิชาการ ในการพัฒนาด้านการเกษตรจำเป็นต้องอาศัยหลักวิชาเป็นส่วนสำคัญในการปฏิบัติงานตั้งแต่ขั้นตอนการสำรวจข้อมูลพื้นที่ การวางแผน การปฏิบัติทดลอง การตรวจสอบผลงาน และการประสานวิชาแขนงต่าง ๆ ให้กลมกลืนเกื้อกูลกัน

4. กระทำอย่างค่อยเป็นค่อยไปเป็นขั้นตอน คือ มีการวางแผน ไม่ทำเพราะความรีบร้อนอยากลองของใหม่ หรืออยากพัฒนาให้เกิดความเจริญอย่างรวดเร็ว ประชาชนควรพึ่งตนเองให้ได้ในเรื่องอาหารก่อนเป็นอันดับแรก จากนั้นจึงค่อยขยายไปในเรื่องการทำธุรกิจการเกษตร

5. การใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงเข้าพระทัยดีว่าคนไทยเป็นฝ่ายรับเทคโนโลยีมาใช้มากกว่าจะเป็นฝ่ายผลิตเทคโนโลยี ทรงคำนึงถึงความจำเป็นในการรับเทคโนโลยีที่ทันสมัยต่าง ๆ จากต่างชาติมาใช้ จึงทรงเตือนให้รู้จัก "เลือก" ใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมกับสภาพสังคมไทย

6. การรวมกลุ่มประชาชน กระตุ้นให้เกิดความสามัคคีเพื่อจะได้ร่วมแรงร่วมใจกันทำงานเพื่อแก้ปัญหาของชุมชนร่วมกัน และเพื่อสะดวกในการประสานงานกับทางราชการ เช่น การร่วมกลุ่มในรูปของสหกรณ์

7. วางระบบการทำงานที่มีลักษณะเป็นบูรณาการ (Integration) กล่าวคือ หน่วยงานต่างๆ ทำงานประสานสัมพันธ์กัน ภายใต้แผนงานและรูปการจัดการเดียวกัน โดยมีหน่วยงานหนึ่งเป็นแม่งาน ลักษณะดังกล่าวนี้จะเห็นได้ชัดเจนจากการทำงานของศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริทั้ง 6 ศูนย์

อภิธาน (2536) ได้กล่าวถึงชีวิตและงานของนักพัฒนาชนบท หน้าที่ของเกษตรตำบล ความหมายของการส่งเสริมและการพัฒนาเกษตร ซึ่งกล่าวถึงหน้าที่ในด้านการประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชนกับเกษตรกรอื่นที่เกี่ยวข้อง การเป็นที่ปรึกษาสถาบันเกษตรในตำบล เพื่อก่อให้เกิดความร่วมมือในการผลิตและจำหน่ายผลิตผลอย่างมีประสิทธิภาพ

เจ้าหน้าที่ส่งเสริมเกษตรประจำตำบลต้องศึกษาและสำรวจข้อมูลการเกษตรในพื้นที่ที่รับผิดชอบ เพื่อเป็นแนวทางในการวางแผนการผลิตและการพัฒนาการเกษตร

วสันต์ (2540 : 15 - 21) พบว่า องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ทั้งสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล มีกิจกรรมจะต้องกระทำที่เกี่ยวข้องกับงานส่งเสริมการเกษตร ดังนี้

1. การหาข้อมูลด้านการเกษตร
2. การจัดทำโครงการที่เกี่ยวข้องกับการเกษตร
3. การกำกับดูแลโครงการที่เกี่ยวข้องกับการเกษตร
4. การประสานงานกับหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องกับงานส่งเสริมการเกษตร
5. การส่งเสริมอาชีพด้านการเกษตร
6. การประชาสัมพันธ์ด้านการเกษตร

บทบาทเกษตรตำบลในการสนับสนุน อบต.

ด้านการหาข้อมูลการเกษตร

องค์การบริหารส่วนตำบล ทำกิจกรรมด้านการหาข้อมูลการเกษตร ได้แก่ สำรวจข้อมูลสถิติด้านการเกษตร, สำรวจปัญหาความต้องการของเกษตรกร, สำรวจข้อมูลการระบาดศัตรูพืช, สำรวจข้อมูลผู้ประสบภัยธรรมชาติด้านการเกษตร,สำรวจข้อมูลความต้องการความรู้ของเกษตรกรด้านการเกษตร และสำรวจโครงการด้านการเกษตรของหน่วยราชการต่าง ๆ เป็นต้น

เกษตรตำบลสนับสนุนองค์การบริหารส่วนตำบลด้านการหาข้อมูลการเกษตรได้ดังนี้

1. ในการจัดเก็บข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเกษตร สำนักงานเกษตรอำเภอ ควรทำหนังสือแจ้งให้ประธาน อบต. ได้มีส่วนในการจัดเก็บข้อมูลต่าง ๆ นั้นด้วย

2. แบบรายงานข้อมูลการระบาดศัตรูพืช (ปศ.) แบบสำรวจข้อมูลผู้ประสบภัยธรรมชาติ (คชภ.) ควรได้ชี้แจงรายละเอียดแบบรายงานให้คณะกรรมการบริการ อบต. ทราบและการรายงานให้สำนักงานเกษตรอำเภอทราบตามขั้นตอน อนึ่งการช่วยเหลือเกษตรกร ผู้ประสบภัยธรรมชาติอาจได้รับความช่วยเหลือจาก อบต.โดยตรง

3. เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรประจำตำบล ควรออกแบบสอบถามความต้องการความรู้ด้านการเกษตรให้สมาชิกสภา อบต. ได้กรอกแล้วนำมาวิเคราะห์ เพื่อจัดหลักสูตรการฝึกอบรมให้ทั้งสมาชิกสภา อบต. และเกษตรกร

4. สำนักงานเกษตรอำเภอ ควรได้จัดทำจดหมายข่าวเผยแพร่ข่าวสารความรู้ด้านการเกษตรการตลาด ส่งให้ อบต. รับทราบเป็นประจำ

5. เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรประจำตำบลควรได้ประสานงานกับ อบต. เพื่อร่วมกัน จัด

ทำมุมข่าวสารด้านการเกษตรและจัดนิทรรศการด้านการเกษตรให้สอดคล้องกับความต้องการของอบต. ไว้ ณ ที่ทำการ อบต.

ด้านการจัดทำโครงการ

องค์การบริหารส่วนตำบลทำกิจกรรมด้านการจัดทำโครงการ ได้แก่ นำข้อมูลการเกษตรเข้าประชุมปรึกษาหารือคณะกรรมการหมู่บ้านและคณะกรรมการบริหาร นำข้อมูลการเกษตรจัดลำดับปัญหาความต้องการเร่งด่วน ร่วมพิจารณาหาแนวทางแก้ไขปัญหา จัดทำแผนพัฒนาตำบลและจัดทำโครงการเกษตรเพื่อนำเข้าสู่การจัดทำข้อบังคับงบประมาณเป็นต้น

เกษตรตำบลสนับสนุนองค์การบริหารส่วนตำบล ด้านการจัดทำโครงการได้ดังนี้

1. เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรประจำตำบล ควรทำงานในพื้นที่ให้มีเป้าหมายในการจัดกลุ่ม กิจกรรมและพัฒนาสถาบันเกษตรกรในตำบลให้เข้มแข็ง และประการสำคัญ ส่งเสริมให้แต่ละกลุ่มได้มีการประเมินผลงานของกลุ่มอย่างมีส่วนร่วม (ดัดแปลงกระบวนการ A - I - C มาใช้) เพื่อให้ทราบว่าแต่ละกลุ่ม มีผลการปฏิบัติงานที่ผ่านมาเป็นอย่างไร และในรอบปีต่อไป มีแผนปฏิบัติงานอะไรบ้างแล้วจัดทำโครงการขั้นตอนนี้ควรดำเนินงานให้เสร็จสิ้นในเดือนพฤษภาคม ของทุกปี เพื่อให้คณะกรรมการกลุ่มกิจกรรมได้นำโครงการเข้าสู่การพิจารณาของคณะกรรมการหมู่บ้าน แล้วนำเสนอคณะกรรมการบริหาร อบต.เพื่อบรรจุเป็นข้อบังคับงบประมาณประจำปีต่อไป สำหรับโครงการส่งเสริมการเกษตรที่ผ่านความเห็นชอบของ อบต. ไม่สามารถบรรจุเข้าข้อบังคับงบประมาณประจำปีได้ เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรประจำตำบลควร นำโครงการดังกล่าวเสนอผ่านสำนักงานเกษตรอำเภอ เข้าสู่สำนักงานเกษตรจังหวัด เพื่อขอสนับสนุนงบประมาณจากกรมส่งเสริมการเกษตร ในการสัมมนาเชิงปฏิบัติการประจำปี (Annual workshop) ซึ่งจะมีขึ้นประมาณเดือนสิงหาคมทุกปี

2. เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรประจำตำบลควรพบปะเยี่ยมเยียนสมาชิก อบต. รวมทั้งคณะกรรมการบริหาร อบต. เป็นประจำ เพื่อให้ข้อมูลด้านการจัดทำโครงการพัฒนาเกษตรในพื้นที่อย่างต่อเนื่อง

3. โครงการต่าง ๆ ของสำนักงานเกษตรอำเภอ/จังหวัด ตามระบบ กนภ. ที่ได้รับการจัดสรรให้ดำเนินการประมาณต้นปีงบประมาณ (ระหว่างเดือน ตุลาคม-ธันวาคม) ของทุกปี เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรประจำตำบลควรได้นำโครงการที่ได้รับการจัดสรรเข้าสู่สภา อบต.เพื่อพิจารณาคัดเลือกสถานที่ดำเนินการ รวมถึงบุคคลเป้าหมายผู้ร่วมโครงการ หากไม่ตรงกับสมัยการประชุมของสภา อบต. อย่างน้อยควรนำโครงการดังกล่าวให้คณะกรรมการบริหาร อบต. ได้มีส่วนร่วมในการพิจารณาพื้นที่ หรือกลุ่มบุคคลเป้าหมายที่จะได้รับไปดำเนินการหากเป็นไปได้ควรมีเงื่อนไขว่าโครงการนั้น ๆ จะต้องพิจารณาลงในกลุ่มกิจกรรมต่าง ๆ ที่มีอยู่ก่อน หรือมฉะนั้นโครงการดัง

กล่าวจะต้องเป็นแรงจูงใจให้เกิดกลุ่มกิจกรรมขึ้นใหม่ ด้วยวิธีเช่นนี้จะทำให้ อบต. มีส่วนร่วมในการดำเนินโครงการ ทั้งในส่วนการเตรียมคน พิจารณาโครงการแก้ไขปัญหา และประเมินผลโครงการด้วย

ด้านการกำกับดูแลโครงการ

องค์การบริหารส่วนตำบลทำกิจกรรมด้านการกำกับดูแล โครงการที่เกี่ยวข้องกับการเกษตร ได้แก่ ตรวจสอบโครงการเกษตรจากงบประมาณที่ได้จาก อบต. และหน่วยงานต่าง ๆ ติดตามความก้าวหน้าของโครงการที่เกี่ยวข้องกับการเกษตร สอบถามความสำเร็จโครงการที่เกี่ยวข้องกับการเกษตร เป็นต้น

เกษตรตำบลสนับสนุนองค์การบริหารส่วนตำบลด้านการกำกับดูแลโครงการได้ดังนี้

1. เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรประจำตำบล จัดทำแผนออกเยี่ยมติดตามความก้าวหน้าของโครงการต่าง ๆ ร่วมกับคณะกรรมการบริหาร อบต. เป็นประจำ รวมทั้งการติดตามนิเทศงานของสำนักงานเกษตรอำเภอ/จังหวัด ควรได้แจ้งให้ อบต. รับทราบ เพื่อจะได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมนั้น ๆ ด้วย

2. จัดให้มีการประเมินผลแบบมีส่วนร่วมในโครงการส่งเสริมการเกษตร ในกลุ่มกิจกรรมต่าง ๆ แล้วนำเสนอผลการประเมินให้สภา อบต. รับทราบ

ด้านการประสานหน่วยงาน

องค์การบริหารส่วนตำบล ทำกิจกรรมด้านการประสานหน่วยงานราชการต่าง ๆ ได้แก่ ประสานเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรเพื่อบรรยายความรู้, ประสานงานเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยธรรมชาติ, ประสานงานเจ้าหน้าที่การเกษตรเพื่อช่วยเหลือป้องกันกำจัดศัตรูพืช, ประสานงานเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรเพื่อจัดตั้งกลุ่มอาชีพ, ประสานงานเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรเพื่อหาแหล่งเงินทุน และตลาด ตลอดจนปัจจัยการผลิต เป็นต้น

เกษตรตำบลสนับสนุนองค์การบริหารส่วนตำบล ด้านการประสานงาน ได้ดังนี้

1. เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรประจำตำบลต้องกำหนดลงในแผนการปฏิบัติงานประจำเดือน โดยไม่ระบุการเยี่ยมสำนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล อย่างน้อยสัปดาห์ละ 1 ครั้ง และควรให้สอดคล้องกับวันที่สมาชิกส่วนใหญ่มีกิจกรรม ในสำนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อทำให้เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร ได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และทราบปัญหาความต้องการของ อบต. นั้น ๆ ซึ่งจะเกิดประโยชน์ในการประสานงานด้านต่าง ๆ ต่อไป

2. เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรประจำตำบล ควรทำหน้าที่ติดต่อประสานงานหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ หรือจากหน่วยงานอื่น ๆ เพื่อให้ความช่วยเหลือแก่ อบต. ตามความจำเป็นและเหมาะสม

ด้านการส่งเสริมอาชีพ

องค์การบริหารส่วนตำบล ทำกิจกรรมด้านการส่งเสริมอาชีพ ได้แก่ ช่วยจัดตั้งกลุ่มอาชีพการเกษตร, ชักชวนเกษตรกรเข้ากลุ่มอาชีพ. สนับสนุนงบประมาณให้กลุ่ม, ให้ความรู้ด้านการเกษตรแก่สมาชิก, แก้ไขปัญหา เรื่อง น้ำชลประทาน ปัจจัยการผลิต และการตลาด เป็นต้น

เกษตรตำบลาสนับสนุนองค์การบริหารส่วนตำบลด้านการส่งเสริมอาชีพได้ดังนี้

ส่งเสริมให้ อบต. ได้เข้าใจว่ากลุ่มกิจกรรมต่าง ๆ เป็นภาระหน้าที่ของ อบต. ด้วย

วิธีการ

1) การประชุมกิจกรรมต่าง ๆ ควรเชิญประธานสภา อบต. หรือคณะกรรมการบริหาร อบต. ได้เป็นประธาน เปิด - ปิดหรือชี้แจงบทบาทของ อบต.ให้แก่สมาชิกกลุ่มทราบจัดทำแผนการประชุมประจำเดือนของกลุ่มกิจกรรมต่าง ๆ ในพื้นที่แจ้งให้ อบต. ทราบ ถ้าหากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรมีความจำเป็นต้องนัดประชุมกลุ่มกิจกรรม ควรทำเป็นหนังสือแจ้งให้ อบต.ทราบเพื่อช่วยประสารงานแผนการปฏิบัติงานประจำปีของกลุ่ม ตลอดจนปัญหาอุปสรรคควรนำเข้าสู่ที่ประชุมประจำเดือนหมู่บ้าน เพื่อเสนอให้ อบต. ทราบตามลำดับ

2. เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรประจำตำบลจัดหาความต้องการฝึกอบรมด้านการเกษตรจากบุคคลเป้าหมายได้แก่ สมาชิกสภา อบต. คณะกรรมการบริหาร อบต. และสมาชิกกลุ่มกิจกรรมต่าง ๆ แล้วนำมาวิเคราะห์เพื่อจัดทำแผนการฝึกอบรมประจำปี ให้แก่ อบต. หลังจากนั้นร่วมกับ อบต. จัดการฝึกอบรมให้สอดคล้องกับความต้องการ เป็นประจำ

3. เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรประจำตำบล ควรสนับสนุนให้โครงการต่าง ๆ ทั้งหน่วยงานของราชการ และ อบต. ได้จัดทำลงในกลุ่มกิจกรรมที่มีอยู่ในพื้นที่ให้ตรงและสอดคล้องกับปัญหาความต้องการของกลุ่มนั้น ๆ

ด้านการประชาสัมพันธ์

องค์การบริหารส่วนตำบล ทำกิจกรรมด้านการประชาสัมพันธ์ ได้แก่ จัดประชุมชี้แจงโครงการเกษตร, เขียนข่าวการเกษตรผ่านหอกระจายข่าว, นำข่าวสารผ่านหอกระจายข่าวประชุมชี้แจงข้อมูลด้านการตลาด เป็นต้น

เกษตรตำบลจะสนับสนุนองค์การบริหารส่วนตำบลด้านการประชาสัมพันธ์ ได้ดังนี้

1. จัดหาเอกสารคำแนะนำด้านการเกษตรที่สอดคล้องกับความต้องการส่งให้ อบต. เป็นประจำ หรือ ร่วมกับ อบต. จัดทำมุมเอกสารคำแนะนำด้านการเกษตรไว้ที่ทำการ อบต.

2. เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรประจำตำบล ควรจัดทำจดหมายข่าวการเกษตรส่งให้หอกระจายข่าวประจำหมู่บ้าน และ อบต. เป็นประจำทุกเดือน เพื่อเป็นการเผยแพร่ความรู้การเกษตรให้สอดคล้องกับฤดูกาล หรือเผยแพร่ข่าวสารประชาสัมพันธ์กิจกรรมของกลุ่มในพื้นที่ หรือของ

สำนักงานเกษตรอำเภอ/จังหวัด

3. การจัดงานมวลชนในพื้นที่ ไม่ว่าจะเป็นการประชุมเกษตรกร หรือจัดงานวันสาธิตหรือการแจกจ่ายพันธุ์ไม้นอกจากจะแจ้งเป็นหนังสือทางราชการให้ อบต. ทราบแล้วควรเชิญประธาน อบต. หรือคณะกรรมการบริหาร อบต.เข้ามีส่วนร่วมในกิจกรรมนั้น ๆ จะเป็นในฐานะประธานเปิด-ปิด หรือร่วมชี้แจงบทบาทหน้าที่ของ อบต. ก็เป็นได้

อย่างไรก็ตามบทบาทของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรในการสนับสนุน อบต. ของแต่ละจังหวัดอาจจะแตกต่างกันออกไปบ้าง ขึ้นอยู่กับสถานการณ์ขององค์การบริหารส่วนตำบลนั้น ๆ นอกจากนั้น บทบาทของหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรที่จะต้องเปลี่ยนแปลงไป ยังขึ้นอยู่กับความสามารถในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล และ พรบ. ที่เกี่ยวข้องซึ่งอาจจะมีการแก้ไขเพิ่มเติมได้

อย่างไรก็ตาม บทบาทของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรในการสนับสนุนองค์การบริหารส่วนตำบล แบ่งได้ใหญ่ๆ ออกเป็น 2 ประการ คือ

1. บทบาทในการทำงานร่วมกับสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และคณะกรรมการองค์การบริหารส่วนตำบล โดยเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรต้องคำนึงถึงว่า อบต. เป็นองค์กรที่มีหน้าที่รับผิดชอบการพัฒนาการเกษตรในตำบลโดยตรง สำหรับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรมีหน้าที่เพียงเป็นผู้ประสานงานและให้ความรู้ รวมถึงเป็นที่ปรึกษาด้านการเกษตรให้แก่ อบต. เท่านั้น ดังนั้นการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร นอกจากจะต้องสร้างศรัทธาให้เกิดขึ้นกับ อบต. แล้วยังต้องเข้าใจบทบาทหน้าที่ของตนเอง ซึ่งจำเป็นต้องเปลี่ยนแปลงไปด้วย

2. บทบาทในการทำงานในพื้นที่รับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร จะต้องมุ่งการทำงานร่วมกับกลุ่มกิจกรรมต่าง ๆ ถ้าหากพื้นที่ใดไม่มีกลุ่มกิจกรรมจะต้องเร่งรัดให้เกิดกลุ่ม เพื่อเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร จะได้ใช้กลุ่มเป็นช่องทางในการทำงานส่งเสริมการเกษตรร่วมกับ อบต. นอกจากนั้นยังต้องสนับสนุนให้ อบต. มีส่วนร่วมในกิจกรรมของกลุ่มต่าง ๆ ในพื้นที่เป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาอาชีพและการพัฒนากลุ่มเป็นงานในหน้าที่ความรับผิดชอบของ อบต.ด้วย

4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สมพันธ์ และคณะ (2542) ได้กล่าวถึง ปัญหาการทำงานของ อบต. เป็นกิจกรรมที่มีแต่โครงสร้างพื้นฐาน ถนน ขุดลอกดูดลอง ไม่มีกิจกรรมที่แก้ปัญหาชุมชนได้โดยตรงและขาดการสร้างสรรค์ จึงได้หาแนวทางพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลให้ชาวบ้านทั้งในชนบทและชุมชนเมืองมีแนวทางและเทคนิคต่าง ๆในการที่จะร่วมกับชุมชน ทำงานแบบมีส่วนร่วมและเสริมความเข้มแข็งให้แก่ชุมชน อบต. ควรมีแผนปฏิบัติโดยรวมพลังกลุ่มคนทุกภาคส่วนในตำบล แล้วควรมี

การประสานแผนกับระบบเดิมที่จัดทำแผน อบต. ประจำปี และแผน 5 ปี รวมทั้งการประสานแผนงานกับภาครัฐทั้งในระดับหมู่บ้าน ตำบล อำเภอ จังหวัด เพื่อปรับปรุงแผนร่วมกันให้ดีขึ้น และไม่ลืมที่จะมีแผนพัฒนาความเข้มแข็งของตัว อบต. เองด้วย

สมคิด (2541) ได้กล่าวถึงความรู้ ความเข้าใจ และบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ต่อการคุ้มครอง ดูแล และบำรุงรักษาทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม ซึ่งมีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์และอยู่ใกล้ตัวเราอย่างมาก ได้วิจัยว่า องค์การบริหารส่วนตำบลยังขาดการให้ความสำคัญ ด้านสิ่งแวดล้อมและทรัพยากร ยังคงให้ความสำคัญกับสาธารณูปโภค สิ่งปลูกสร้างอยู่ รัฐจึงต้องเข้ามาให้ความตะหนักในบทบาทมากขึ้น

อำนวย (2540 : 56 – 61) ได้กล่าวว่าในการพัฒนาและส่งเสริมให้องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ให้เป็นศูนย์กลางการพัฒนาท้องถิ่นเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้เพื่อเพิ่มศักยภาพให้ตนเอง เพื่อสามารถแก้ไขปัญหา ตอบสนองความต้องการของประชาชน และได้พบข้อสังเกตบางประการจากการเลือกตั้งที่ผ่านมาว่า การเลือกตั้งที่ผ่านมาเป็นไปอย่างเรียบร้อย แต่การเข้ามาเป็นสมาชิก อบต.ของบางหมู่บ้าน บางพื้นที่ที่มีการแข่งขันสูง มีการใช้เงินในการซื้อเสียง บาง อบต. มีผู้สมัครไม่ครบ เกิดจากการขาดการประชาสัมพันธ์ การมุ่งหวังที่จะเอาชนะเพื่อการเข้ามาเป็นสมาชิกมากเกินไปจนทำลายความสัมพันธ์ของชุมชน กลายเป็นความแตกแยก ภารกิจของประชาชนต่อ อบต. คือ ความหมั่นสนใจติดตาม ตรวจสอบ การดำเนินงานของสมาชิกสภา อบต. ทุกคน เพราะ อบต. เป็นองค์กรพัฒนาของประชาชน โดยประชาชน เพื่อประชาชน โดยมีอุดมการณ์ที่ว่าการทำถูกต้อง(ทำถูก) การมีวิสัยทัศน์ และการวางแผน (คิดเป็น) มีการตรวจสอบโดยประชาชน (การมีส่วนร่วม)

เบญจกุล (2540 : 53 – 55) ได้กล่าวถึงบทบาท อบต. กับการพัฒนาคุณภาพชีวิตว่ารัฐบาลได้ออกพรบ.สภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบลโดยมุ่งหวังจะให้เป็นองค์กรที่สอนประชาธิปไตยแก่ประชาชน เพราะองค์กรนี้เป็นองค์กรที่อยู่ในระดับล่างสุด ใกล้ชิดกับประชาชนที่สุด ความสัมฤทธิ์ผลของงานทุกอย่างย่อมขึ้นอยู่กับความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์ ความมุ่งมั่น ความพร้อมของผู้ได้รับมอบและความร่วมมือสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชน ที่เกี่ยวข้องเป็นสำคัญ สิ่งที่ประชาชนคาดหวังจะได้จาก อบต.ก็คือ อยากให้ผู้บริหาร อบต. สนใจในความทุกข์ และหาทางบำบัดให้กลับกลายเป็นสุขให้ได้ นั่นคือ ทำให้ประชาชนคาดหวังที่จะให้ตนและทุกคนในครอบครัวได้มีอาหารบริโภคที่ถูกหลักโภชนาการ มีสวัสดิการแม่และเด็ก ให้เด็กทุกคนได้รับการศึกษาจนสามารถประกอบอาชีพได้ มีการใช้ที่ดินที่มีประสิทธิภาพ (พื้นที่เกษตรกรรม แหล่งน้ำธรรมชาติ เป็นต้น) มีแผนกำลังคน และแผนการศึกษาท้องถิ่น มีแผนการผลิตพืชผลเกษตร สอดคล้องกับดิน ฟ้า อากาศ และความต้องการของตลาดรวมทั้งส่งเสริมการรวมตัว หรือมี

ส่วนร่วมของเกษตรกรเพื่อการผลิต แปรรูป และการตลาด จัดทำทะเบียนเกษตรกร และผู้ใช้แรงงานด้านต่าง ๆ เพื่ออบรมเสริมความรู้ให้ทันสมัยอยู่ตลอดเวลา

ประทีป (2540 : 55-57) ได้กล่าวถึงยุทธศาสตร์หนึ่งที่สำคัญในการสร้างความเข้มแข็งของ อบต. คือ การพัฒนาชุมชนใน อบต. อย่างบูรณาการ โดยพลังสร้างสรรค์ของพหุภาคีที่มีองค์กรชุมชนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนาและใช้กิจกรรมทางเศรษฐกิจเป็นเครื่องมือกระตุ้นให้เกิดกระบวนการเรียนรู้และเครือข่ายการเรียนรู้ พร้อมทั้งดำเนินการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศให้เติบโตในลักษณะกระจายตัวและมีความเป็นธรรมมากขึ้น การพัฒนาชนบทที่ผ่านมาขาดการประสานพลัง มีองค์กรที่เกี่ยวข้องมากมาย ทั้งภาครัฐ ธุรกิจเอกชน องค์กรพัฒนาเอกชน องค์กรชุมชน ฯลฯ องค์กรเหล่านั้น มักทำงานในลักษณะต่างคนต่างทำ ขาดความเชื่อมโยง ขาดการประสานงาน ทำงานซ้ำซ้อน และในบางกรณีมีกระบวนทัศน์การพัฒนาที่ขัดแย้งกัน ส่งผลให้เป้าหมายและทิศทางการพัฒนาไม่ชัดเจน

ประเวศ (2541 : 48 - 50) ได้กล่าวถึงการสร้างเศรษฐกิจพื้นฐานหรือเศรษฐกิจพอเพียงขึ้นทั่วประเทศ โดยมีตำบลควรเป็นจุดยุทธศาสตร์ ประเทศไทยมีประมาณ 7,000 ตำบล แต่ละตำบลประกอบด้วยประมาณ 10 หมู่บ้าน มีสภาตำบล และ อบต. ที่เกิดขึ้นโดยกฎหมาย เป็นนิติบุคคลและมีงบประมาณ

แต่ อบต. ไม่ควรจะทำตัวเป็นองค์การปกครอง เพราะแนวทางการปกครองล้าสมัยแล้ว ถ้ายังคงฝืนที่จะปกครองก้จะขัดแย้งและรุนแรง แต่ควรส่งเสริมความเป็นประชาคม ประชาคมตำบลส่งเสริมกิจกรรม ซึ่งในแต่ละตำบลยังประกอบด้วยองค์กร และบุคลากรอื่นๆอีกดังต่อไปนี้

- วัดประมาณ 5 วัด
- โรงเรียนประมาณ 5 แห่ง
- สถานีอนามัย 1 แห่ง
- พัฒนากรตำบล 1 คน
- เกษตรตำบล 1 คน
- หมู่บ้านประมาณ 10 หมู่บ้าน

"ทุนทางสังคม" ในตำบล มีมากพอที่จะสร้างความเข้มแข็งของเศรษฐกิจพื้นฐานได้ทุกตำบล หากสมาชิกและองค์การต่าง ๆ ในตำบลไม่ต่างคนต่างทำ แต่มาร่วมคิดร่วมทำ เกิดความเป็นประชาคมตำบล ที่พุ่งเป้าไปสู่การส่งเสริมกิจกรรมเศรษฐกิจพื้นฐานให้ครบทุกหมู่บ้าน ทุกฝ่ายควรร่วมมือกันส่งเสริมเศรษฐกิจพื้นฐาน โดยส่งเสริมให้เกิดประชาคมตำบล ที่ร่วมคิดร่วมทำกิจกรรมเศรษฐกิจพื้นฐาน อบต. ยังคงติดอยู่กับอำนาจ ซึ่งนำไปสู่ความขัดแย้งรุนแรง การแย่ง

ชิงผลประโยชน์ กระทรวงมหาดไทย ควรที่จะรีบทำความเข้าใจความเป็นประชาคม กระจายอำนาจเปลี่ยนทรรศนะจากการใช้อำนาจ ไปสู่การร่วมสร้างประชาคมตำบลและเศรษฐกิจชุมชน

โกวิทย์ (2541 : 93 -99) ได้มองว่าการสร้างวิสัยทัศน์เป็นการพัฒนาท้องถิ่นชนบทในทุกระดับนั้น ควรเป็น "เอกภาพและอิสระภาพ" ปลอดจากการครอบงำ หรือปล่อยไปตามยถากรรมไร้ทิศทาง แต่ต้องอาศัยกลไกและโครงสร้างอำนาจในการกำกับ ควบคุมด้านแผนงาน กำลังคนและงบประมาณ

ภาพลักษณ์และวิสัยทัศน์ อบต. ที่น่าจะเป็นนั้นคือ "ท้องถิ่นมั่งคั่ง ประชาธิปไตยมั่นคง" ที่น่าจะทำตามที่ประชาชนมุ่งหวังอย่างเป็นรูปธรรม กล่าวคือ

1. การพัฒนาระบบการบริหารและการจัดการ อบต.

ในการบริหารงานจึงต้องมีความเป็นระบบมากขึ้น เช่น ระบบการบริหารงาน ระบบแผนงาน ระบบข้อมูล ระบบการประเมิณผลโครงการต้องชัดเจนและสมประโยชน์ และคุ้มค่าสูงสุด กล่าวคือการซื้อรถยนต์ รถขนขยะ รถบรรทุกน้ำ การทำถนนคอนกรีต ต้องใช้งบประมาณค่อนข้างสูงในการบำรุงดูแลรักษา การประกันภัย การจัดสวัสดิการ ค่าตอบแทน ซึ่งไม่ได้สัดส่วนกับการลงทุนในการพัฒนากับจำนวนงบประมาณที่มีอย่างจำกัดได้ จึงมีความจำเป็นที่จะต้องใช้แนวความคิดเรื่องการมอบให้เอกชนดำเนินการ (contract out) และ อบต.เป็นผู้ควบคุมดูแล ทำให้สามารถลดต้นทุนการบริหารงาน ได้อย่างมหาศาลส่งผลถึงการประหยัดงบประมาณ คุณภาพของงานมีประสิทธิภาพสูงสุด

2. มีแผนพัฒนากำลังการผลิต ระบบทุนของชุมชนและการตลาด

การเสริมสร้างเศรษฐกิจพื้นฐานคือการผลิตสื่อเพื่อการบริโภคในชุมชนให้มีอย่างเพียงพอ เป็นการลดการนำเข้าวัตถุดิบต่างๆ จากภายนอก มาเป็นอาหารทำให้ไม่มีการใช้จ่ายเงินอันเป็นการเพิ่มรายได้ขึ้นในชุมชนนั่นเอง ฉะนั้นการผลิตต้องคำนึงถึงทรัพยากรต่างๆ ศักยภาพของตน ดินฟ้าอากาศ แรงงาน การใช้ประโยชน์ที่ดินและคุณภาพของดิน การชลประทาน แหล่งน้ำ ความต้องการของตลาด การใช้เทคโนโลยีการผลิต การบรรจุผลิตภัณฑ์ การสะสมทุนออมทรัพย์ในชุมชน การมีผู้แทนบริษัทการตลาดของชุมชน ศูนย์ส่งเสริมความรู้ด้านต่างๆ ตลอดจนการให้ข้อมูลข่าวสารด้านต่างๆ ทางเศรษฐกิจ และการส่งเสริมเครือข่ายตลาดของชุมชนต่างๆ ที่ใกล้เคียงกันเป็นการระบายผลผลิต เป็นต้น

3. การพัฒนาการเมืองการปกครองด้านท้องถิ่น

มีแผนส่งเสริมประชาธิปไตยพื้นฐานโดยการส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชน

มีการรวมตัวกันในรูปกลุ่ม อาสาสมัครต่างๆ เพื่อถ่ายโอนอำนาจการพัฒนาตำบล โครงการกิจการต่างๆในชุมชนและสร้างสรรค์ผู้นำคนรุ่นใหม่เข้าสู่เวทีการเมือง ระดับชุมชนอย่างถูกต้องและมีคุณภาพที่พึงประสงค์

4. การจัดวางผังเมืองชุมชน

ตำบลต่างๆมีการเจริญเติบโตตามยถากรรม ไร้อาณาเขตและสัดส่วนที่ชัดเจนทำให้มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมของชุมชนในอนาคต จึงต้องมีการทบทวนการวางผังตำบลกำหนดเขตพื้นที่ สัดส่วนในการประกอบกิจกรรมของคนในชุมชนอย่างเป็นระบบและชัดเจน

5. การวางแผนพัฒนากำลังคนและแผนการศึกษาท้องถิ่น

แผนการศึกษาเพื่อผลิตกำลังคน ให้มีคุณภาพและสอดคล้องกับความต้องการและสนับสนุนซึ่งกันและกัน เช่น การวางแผนกำลังคนด้านแรงงานต่างๆ เช่น การเกษตร อุตสาหกรรม ช่างฝีมือ ผู้ชำนาญการ ตลอดจนควบคุมการเกิดของประชากรแต่ละพื้นที่ให้เหมาะสม ส่งเสริมพัฒนาคุณภาพของคนด้านการศึกษา ทางวิชาสามัญและการพัฒนาฝีมือแรงงานด้วย

6. การพัฒนาเครือข่ายจัดตั้งกองทุนพัฒนา อบต.

อบต. มีหลายระดับ ศักยภาพมีความแตกต่างกันค่อนข้างมาก ไม่ว่าจะเป็นด้านกำลังคน งบประมาณ การบริหารจัดการ โดยเฉพาะงบประมาณในการบริหารงาน ถ้าหากว่า ทุก อบต. ในระดับจังหวัดผนึกกำลังกันจัดตั้งเครือข่ายกองทุนพัฒนา อบต. สามารถที่จะช่วยเหลือเกื้อกูลกัน หรือร่วมทุนในงานพัฒนาส่งเสริมกิจกรรมของ อบต. อันจะก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการพึ่งตนเอง และเสริมสร้างความเข้มแข็งของ อบต. ทุกระดับได้อย่างหนึ่ง

7. การพัฒนาศูนย์การเรียนรู้ชุมชนร่วมกับสถาบันการศึกษาอื่นๆ ในชุมชนหรือนอกชุมชน

กระบวนการพัฒนาคนในชุมชนทุกกลุ่มเป้าหมายเป็นกุญแจหลักอันสำคัญที่จะทำให้ อบต. มีความก้าวหน้าสำคัญ มีวิสัยทัศน์ที่จะพัฒนาทั้งระบบของชุมชน และระหว่างชุมชนตลอดจนภายนอกชุมชน ในการแลกเปลี่ยนประสบการณ์/ภูมิปัญญาท้องถิ่น ประเพณีวัฒนธรรมอื่นๆ ที่จะช่วยเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน

8. การวางระบบการใช้ประโยชน์ที่ดินให้มีประสิทธิภาพ

มีการกำหนดอาณาเขตการใช้ประโยชน์ที่ดินเป็นสัดส่วนชัดเจน เช่น พื้นที่เกษตรกรรม ได้แก่ แหล่งน้ำธรรมชาติ ป่าธรรมชาติหรือสวนป่า ป่าชุมชน สวนสาธารณะ ระบบการระบายน้ำ พื้นที่อุตสาหกรรมชุมชน ได้แก่การกำจัดขยะมูลฝอย ระบบบำบัดน้ำเสีย การตั้งโรงงานขนาดเล็ก โรงงานแปรรูปต่างๆ พื้นที่สำหรับอยู่อาศัยของประชาชน การจัดบริเวณที่อยู่อาศัย สถานบริการต่างๆ ในชุมชน พื้นที่พาณิชยกรรม ได้แก่ ตลาดสด ตึกแถว ร้านค้า ธนาคาร โรง

มหรสพ สถานบันเทิงต่างๆ ฯลฯ พื้นที่นันทนาการชุมชน สำหรับการพักผ่อนหย่อนใจ สนามกีฬา เป็นต้น

9. การจัดการทางสังคม วัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น

การประสานงานและแสวงหาความร่วมมือกับเอกชน ราชการอื่นๆ ตลอดจนประชาชนทั้งในและนอกชุมชน ร่วมมือกันในการอนุรักษ์ คุ้มครองป้องกัน และพัฒนา รูปแบบความสัมพันธ์ที่ดีงาม การอยู่ร่วมกันทั้งในครอบครัวและชุมชน เช่น การลงแขก การออกปากกัน การวานของมือ การเอื้อเฟื้อช่วยเหลือกัน ศิลปแขนงต่างๆ ขนบธรรมเนียมจารีตประเพณี มรดกทางภูมิปัญญาท้องถิ่นเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อม การจัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ หัตถกรรมพื้นบ้าน การจักสาน ศิลปประดิษฐ์ แพทย์แผนโบราณ ฯลฯ มรดกเหล่านี้เป็นศักดิ์ศรีเกียรติภูมิ และคุณค่าของชุมชนยังสามารถเปลี่ยนแปลงเป็นต้นทุนและผลผลิตของการท่องเที่ยวอีกทางหนึ่งด้วย เป็นการเสริมสร้างรายได้ให้แก่คนในชุมชนอีกด้วย

10. การเสริมสร้างเครือข่ายองค์กรชุมชนในการพัฒนา

ชุมชนชนบทไม่ได้อยู่อย่างโดดเดี่ยวจะต้องพึ่งพาอาศัยติดต่อสื่อสารประสานงาน เพื่อกำลังและพลังของเครือข่ายองค์กรชุมชนต่างๆ และหน่วยงานทั้งเอกชนและราชการ ในแนวกว้างจากทุกส่วน และแนวดิ่งจากศูนย์กลางการบริหารถึงระดับปฏิบัติการ เพื่อเสริมสร้างพันธมิตรร่วมกัน การเรียนรู้ร่วมกัน ช่วยกันถักทอความรัก ความเอื้ออาทร ความห่วงใยต่อกันกับ อบต. ทำให้ อบต . มีรากฐานแข็งแกร่งมีพลังขับดันในการตอบสนองปัญหาของชุมชน ส่งผลถึงความเชื่อมั่นศรัทธา ศักดิ์ศรี และเกียรติภูมิของชุมชน

11. การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในชุมชน

ซึ่งหมายถึงแหล่งน้ำ ลำคลอง หนองบึง ป่าไม้ ภูเขา ทะเล แร่ธาตุ สัตว์นานาชนิด ที่ดินและอื่นๆ อีกมากมายเพราะทรัพยากรธรรมชาติเหล่านี้เป็นต้นทุนอันสำคัญยิ่งในการพัฒนาอาชีพ และรายได้ของคนในชุมชนและประเทศชาติ สมาชิกสภา อบต. และหน่วยอื่นๆที่เกี่ยวข้อง ควรทำความรู้จัก ตระหนักรู้เท่าทัน รู้จักใช้อย่างฉลาด และให้คุ้มค่ากับประโยชน์มากที่สุด สำหรับชุมชน ไม่สนับสนุนให้คนทั้งหลายในและภายนอกชุมชน มาทำลายและเชิงพาณิชย์ ควรมีการทำนุบำรุงส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมรักษาคุณค่าของมรดกและประโยชน์ระยะยาวให้แก่คนรุ่นหลังต่อไป

12. การจัดระบบภาษีของ อบต.

ภาษีรายได้และค่าธรรมเนียมต่างๆ เป็นรายได้หลักเสมือนหนึ่งเม็ดเลือดหล่อเลี้ยงการบริหารงานให้เป็นไปตามแผนงานของ อบต. ฉะนั้น การวางระบบแผนที่ภาษีในชุมชนเป็นวิธีการหนึ่งที่จะทำให้การจัดเก็บภาษีเป็นไปอย่างทั่วถึง ส่งผลต่อรายได้ที่เพิ่มจำนวนมากขึ้นของ

อบต. สามารถนำไปพัฒนาตามแผนงานได้ ขณะเดียวกันก็อาจจะมีการจัดรางวัลหรือประกาศเกียรติคุณมอบให้แก่ผู้ชำระภาษีค่าธรรมเนียมต่างๆ ได้ครบถ้วนตรงตามเวลา จำนวน 1 ถึง 10 ราย ขณะเดียวกัน อบต. เองก็ต้องทำหน้าที่ประชาสัมพันธ์กับผู้ชำระภาษีรายได้ว่าเงินเหล่านี้ อบต. นำไปสนับสนุนโครงการต่างๆ ในการแก้ไขปัญหาชุมชนอย่างไรบ้าง ทำให้ประชาชนในชุมชนได้รับข้อมูลข่าวสารและความเคลื่อนไหวต่างๆ ของ อบต. และส่งผลถึงความร่วมมือร่วมใจของประชาชนอีกทางหนึ่งด้วย

13. จัดตั้งคณะกรรมการส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น และมอบอำนาจในการกำกับดูแล ระดับจังหวัด

การบริหารการคลัง งบประมาณ การพัสดุ การบริหารงานบุคคลให้คณะกรรมการของท้องถิ่น ประกอบด้วยไตรภาคี กล่าวคือ ผู้แทนของส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง ผู้แทนของท้องถิ่น เช่น เทศบาล สุขาภิบาล อบต. อบจ. และผู้ทรงคุณวุฒิ มีส่วนร่วมเป็นผู้กำกับติดตามและตรวจสอบด้วยองค์กรของท้องถิ่นเอง

14. การจัดตั้งศูนย์ประมวลกฎหมายระเบียบต่างๆ

ที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับ อบต. และหน่วยงานส่วนภูมิภาคท้องถิ่น เพื่อกำหนดมาตรการและชำระกฎหมายระเบียบต่างๆและปัญหาอุปสรรคอื่นๆ ที่มีผลกระทบต่อ อบต. และประชาชนตลอดจนหน่วยงานราชการต่างๆ และท้องถิ่นอื่นๆที่ใกล้เคียง เพื่อลดปัญหาความขัดแย้งและผลเสียความเสียหายต่อส่วนรวมด้วย

15. ส่งเสริมการลงทุนเชิงพาณิชย์ของ อบต.

อบต. ส่วนใหญ่ประมาณ ร้อยละ 80 มีรายได้ไม่มากนัก จึงไม่สามารถบริหารงานหรือกระทำกิจกรรมเพื่อแก้ไขปัญหา หรือสนองตอบปัญหาพื้นฐานของประชาชนหรือตามบทบาทหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายได้อย่างเต็มเม็ดเต็มหน่าย จึงจำเป็นต้องให้ภาคราชการและเอกชนมีส่วนร่วมในการลงทุนด้านต่างๆ เพื่อให้ อบต. สามารถแสวงหารายได้เพิ่มเติมมากขึ้น แทนที่จะรองบประมาณอุดหนุนจากรัฐบาลกลาง ส่งผลถึงการพึ่งตนเองขององค์กรปกครองท้องถิ่นในระยะยาว

16. การส่งเสริมการจัดตั้งชมรมสมาชิกสภา อบต. ทุกระดับ

และจัดทำเครือข่ายจังหวัด และภูมิภาคหรือสมาคมต่างๆ ทั่วประเทศเพื่อเป็นศูนย์ประสานการพัฒนาสมาชิก อบต. ระดับประเทศ ร่วมกับสถาบันอุดมศึกษาหรือมหาวิทยาลัยในทุกภูมิภาคได้อย่างกว้างขวางและส่งผลถึงการพัฒนาศักยภาพของบุคคลในการบริหารงานของสมาชิกสภา อบต. ให้มีประสิทธิผลสอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่นที่จะให้ อบต. เข้มแข็ง พึ่งตนเองได้ในอนาคต